

中国大戟科植物志资料(二)*

张永田

(福建省亚热带植物研究所)

MATERIAE AD FLORAM EUPHORBIACEARUM SINENSIIUM (II)

Chang Yong-tian

(Institutum Botanicum Subtropicum Fujianense)

银叶巴豆

Croton cascarilloides Raeusch., Nomencl. ed. 3, 280, 1791; Airy Shaw in Kew Bull. 26: 244, 1972.

f. *cascarilloides*

产台湾、广东、广西西南部及云南南部等省区。越南、菲律宾也有。

毛银叶巴豆

f. *pilosus* Y. T. Chang, f. nov.

A f. *cascarilloide* *lepidotis* *subrotundatis*, *marginis* *leviter* *ciliatis* *exceptis*, *in* *centro* *pilis* *setiformibus* *differt*.

Guangxi: Zhang Z. X. et Wang S. L. 4051 (Typus in KUN cons.)

Vietnam.: Sino-Vietn. Exp. 1514.

与银叶巴豆的区别在于植物体上贴伏的鳞片边缘稍睫毛状, 鳞片中间有刚毛状刺毛。

广西: 张宗享、王善龄 4051 (模式)。

越南: 中越考察队 1514。

毛果巴豆

Croton lachnocarpus Benth. in Hook. Journ. Bot. et Kew Misc. 6: 5, 1854.

Mallotus yifengensis Hu et Chen in Acta Phytotax. Sin. 1: 226, 1951, syn. nov.

我认真研究了 *Mallotus yifengensis* Hu et Cheng 的模式标本 Y. K. Hsiung 6613, 此标本保存在中国科学院植物研究所标本室, 副模式保存在华南植物研究所标本

* 本文大部分拉丁文描述由黄成就教授审阅修改、邓晶发同志协助绘图, 作者表示深切谢忱。

资料 I 见《植物分类学报》20(2): 224—225, 1982

室,其特征与广布于江西的毛果巴豆完全一致,很容易得出应予归并的结论。
产广东、广西、江西及湖南等省区。

荨麻叶巴豆 新种

Croton urticifolius Y. T. Chang et Q. H. Chen*, sp. nov.

Habitu *C. lachnocarpo* Benth. similis, a quo foliis minoribus, ovatis basi cordatis margine laxe serratis trinerviis differt.

Frutex circ. 1 m altus. Ramuli juniores cum petiolis et folia omnes dense stellato-tomentosa. Rami glabrescentes. Folia chartacea ovata vel elliptico-ovata 5.5—7.5 cm longa 2.5—3.5 cm lata, apice acuminata ipsa saepe caudata basi cordata vel subrotunda, margine laxe serrata, utrinque dense stellato-tomentosa, trinervia, nervis lateralibus utrinsecus 3—4, tenuibus, subtus ad basin stipitato-biglandulosa, petioli 1—1.5 cm longi, dense stellato-tomentosi; stipulae lineares. Racemi solitarii terminales, 8—14 cm longi dense tomentosi. Flores masc.; sepala 5, oblonga circ. 2 mm longa dense stellato-tomentosa. Flores foem.; sepala maxima, ovario dense strigoso-tomentoso. Capsulae ignotae.

Guizhou: Zhenfeng, 9 IX 1936, S. W. Teng 90778 (Typus in SCBI cons.); Wangmo, in dumosis et ad margines sylvas, alt. 440 m, Kweichow Exp. 1659, 1688; Xingren, in saxosis montium, alt. 700 m, Kweichow Exp. 8025.

本种与毛果巴豆相近,但叶较小,较薄,卵形,基部近心形,明显3脉,边缘有疏粗锯齿,易于区别。

贵州:贞丰,邓世伟 90778(模式);望谟,贵州队1659,1688;兴仁,贵州队8025。

孟连巴豆 新变种

var. *dui* Y. T. Chang*, var. nov.

Differt a var. *urticifolio* foliis minoribus ovato-rotundis, 3—5 cm longis 1.5—2.5 cm latis apice acutis basi cordatis margine tenui-serratis.

Yunnan: Menglian, in fruticetis alt. 1000 m, Du Y. C. 580270 (Typus in KUN cons.)

本变种与荨麻叶巴豆的区别在于叶细小,长3—5厘米,宽1.5—2.5厘米,顶端短尖,边缘有细且密的锯齿。

云南:孟连,杜元冲 580270(模式)

曼哥龙巴豆

Croton mangelong Y. T. Chang, sp. nov.

Ob plantas depressas lepidotas glabras inter species chinenses

* Y. T. Chang et Q. H. Chen 张永田 陈谦海

peculiaris. Habitu *C. roxburghii* similis characteribus ad *C. cascarilloidi* magis accedit, ab illo differt lepidotis ciliatis a hoc differt foliis 10—14 cm longis 4—6 cm latis margine serratis ad apicem ipsum saepe glandulis.

Arbor ad 10 m alta ramulis et foliis juvenilibus inflorescentiisque glaucescentibus lepidotis glabris. Folia chartacea elliptica 10—14 cm longa 4—6 cm lata apice acuta ipso obtusa basi laticuneata vel subrotunda margine serrata ad apicem ipsum glandulosa, juvenalia subtus petiolique depresso-lepidota mox tantum sparsa lepidota in sicco olivacea, costa supra leviter concava nervis lateralibus utrinsecus 10—13 subtus ad basin in utroque costae ovoideo-biglandulosa; petioli 1—2 (—3.5) cm longi laxa lepidoti. Racemi terminales 15—30 cm longi multiflori lepidoti. Flores masc.: sub anthesi ad 5 mm diam., sepala 5 ovata 2 mm longa 1.5 mm lata, petala oblonga 2 mm longa 1 mm lata lanosa vel ciliata., stamina exserta. Flores foem.: ignoti. Fructus ellipsoideus (immaturus) 1 cm longus dense lepidotus.

Yunnan: Gengma, Mangelong, alt. 560 m, Y. F. Li 2179 (Typus in KUN cons.), 2052, 3903; eod. loco. K. M. Feng 20258; Fengqing, T. P. Zhu 679.

本种在具贴伏鳞片的我国的种类中是很特别的；其外形与印度巴豆很相似，但后者鳞片边缘睫毛状，易于区别；本种无疑地与银叶巴豆属于相近的一群，但外形易于区别，叶缘有锯齿，齿端常有腺。

云南：耿马，曼哥龙，海拔560米，李延辉2179（模式），2052，3903；冯国楣20258，风庆，朱太平 679。

红花三宝木 新种 图

Trigonostemon lutescens Y. T. Chang & J. Y. Liang*, sp. nov.

A proxima *T. chinensi* Merr. distinguitur ramulis cum petiolis et inflorescentiis dense fulvo-tomentosis patentibus (in ipsis horizontalibus).

Frutex circ. 1 m altus. Ramuli dense fulvo-tomentosi. Folia chartacea elliptica vel oblonga 15—23 cm longa, 6—8.5 cm lata, apice acuta ipso saepe caudata basi laticuneata vel subrotunda, margine integra vel laxa minute serrata, juvenales dense depressa fulvo-pilosa demum gradatim decidua, nervis lateralibus utrinque 8—10; petioli 1—3 cm longi dense fulvo-tomentosi. Inflorescentiae terminales magnae patentes dense

* J. Y. Liang 梁健英

fulvo-tomentosae ad 25 cm longae. Bracteae lineares 3—5 mm longae. Flores masc.; sepala 5—6, petala rubiaurantica ± obovata 3—4 mm longa unguiculata, stamina 3 filamentis praeter apicem divergentem connatis. Flores foem.; sepala 5—6, petala rubro-lutea obovato-elliptica circ. 8 mm longa 4—5 mm lata unguiculata, ovario glabro, styli 3, stigmatibus capitato, disco annulato. Fructus glaber, ovoideus circ. 1 cm diam.

Guangxi: Ningming, Longgang, ad pedes montis rupis calcareae inter frutices, 2 V 1980, Longgang Exp. 12083 (Typus in IBG cons.); Longzhou, S. P. Ko 55253; H. H. Soo 68558; Tiandong, R. C. Li 3—14104; Chongzuo, J. Y. Lou 23186.

本种与三宝木相近, 但小枝、叶柄及花序密被开展的(毛与枝条、叶柄及花序相垂直的方向生出)黄褐色绒毛; 花桔红色至红色, 易于识别。

广西: 宁明, 弄岗保护区, 生石灰岩山下灌木丛中, 弄岗综考队12083(模式); 龙州, 高扬朋55253; 苏宏汉68558; 田东, 李仁春3—14104; 崇左, 罗金裕23186。

黄木树 新种

Trigonostemon huangmosu Y. T. Chang, sp. nov.

Habitu *T. chinensi* Merr. similis, sed differt foliis ovatis ad ellipticis apice caudatis basi cuneatis (in illo basi ipso rotundo vel leviter lato). Inflorescentiis paucifloribus pedunculis tenuibus.

Frutex ad 1.5 m altus. Ramuli puberuli. Rami glabri. Folia herbacea ovata ad elliptica 9—11 cm longa, 3—4.5 cm lata apice caudata basi cuneata, margine laxe tenuiserrata sub lente callosa-serrata, utrinque glabra et dense parum verrucosa, nervis lateralibus utrinsecus 4—6, basi plus minusve trinervis; petioli 3—10 mm longi puberuli vel subglabri. Inflorescentiae sparsae pauciflores ad 12 cm longae, pedunculis tenuibus bracteis linearibus. Flores masc.; sepala 5, ovata 2 mm longa flavo-virentia margine ciliata, petala lutea obovato-elliptica 5—6 mm longa, apice emarginata pedicellis tenuibus. Flores foem.; sepala viridia 2 mm longa, petala lutea, ovario glabro, pedicellis clavatis 2—3 cm longis. Fructus ignotus.

Yunnan: Gejiu; inter frutices sub monte usque ad alt. 400m, Luchun Exp. 1961 (Typus in KUN cons.)

本种外形与三宝木相近, 但嫩枝、叶、花序被很快脱落的疏柔毛; 叶革质, 卵形至椭圆形, 顶端渐尖, 尖头尾状, 基部楔形, 侧脉每边4—6条, 叶柄长3—10毫米; 圆锥花序疏展, 少花, 易于区别。

云南: 个旧, 生海拔400米的山地灌木丛中, 绿春队1961(模式)

孟仑三宝木 新种

Trigonostemon lii Y. T. Chang, sp. nov.

A *T. huangmosu* Y. T. Chang affinis, sed foliis angustioribus longe ellipticis vel oblongo-lanceolatis trinerviis floribus luteolis differt.

Frutex vel arbuscula 2—4 m alta. Ramuli puberuli. Rami praeter gemmam luteopilosam glabri. Folia chartacea, longe elliptica vel oblongo-lanceolata 10—17 cm longa, 2.5—5 cm lata, apice acuminata vel caudata ipso saepe obtusa, basi in petiolum angustata, margine integra vel laxe minutissime denticulata, trinerviis cum nervis lateralibus utrinsecus 3—5 ante marginem arcuatim confluentibus, petioli 6—20 mm longi, puberuli vel subglabri, 2—glandulis minutis ad ipsum cum basi laminae juncturam inserti. Panicula patens ad 15 cm longa puberula, bracteis tenuibus linearibus 3—10 mm longis puberulis. Flores masc.: parvi sub anthesi ad 6 mm diam., sepala puberula, petala luteola. Flores foem.: quam masc. multo majores, sepala linearia 5—6 mm longa puberula, petala elliptica majora ad 1.2 cm longa luteola, ovario glabro. Fructus ignotus.

Yunnan: Xishuangbanna, Y. F. Li 3054, 4104, 4576 (Typus in KUN cons.); Menglun, C. J. Pei 59—9500, 59—9791, 59—10368.

本种与黄木树相近, 但叶狭长椭圆形或长圆披针形, 明显基生三脉, 常伸达叶片中部, 连同基生脉每边仅有侧脉 3—5 条; 花黄色, 易予区别。

云南: 西双版纳, 李延辉 3054, 4104, 4756 (模式); 孟仑, 裴盛基 59—9500, 59—9791, 59—10368.

红花三宝 木 *Trigonostemon lutescens* Y. T. Chang & J. Y. Liang

1 花枝; 2 果; 3 雌花; 4 花瓣; 5 萼片 (邓晶发绘)